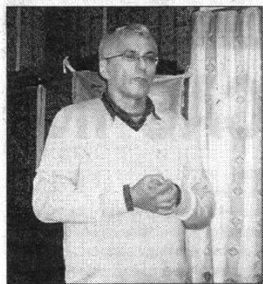

ЛІТНІЙ ІНСТИТУТ АЛЬЯНСУ СТАВ ПОРИНАННЯМ У ЖЕСТОВУ МОВУ

Александр Савченко виступає на відкритті Літнього інституту-2011.

Черговий, одинадцятий Літній інститут Українсько-Канадського Альянсу для глухих і слабочуючих відбувся з 27 червня по 1 липня на базі ОРЦ «Одісей» (цього літа у Затоці пройшло чимало заходів, тож назва цього оздоровчого закладу, очолюваного М.О. Завойчинським, практично не сходить зі шпальт нашої газети).

Чи не вперше заходи Альянсу пройшли без безпосередньої участі канадської сторони, але за її фінансової та організаційної підтримки. Активними учасниками Літнього інституту були представники педагогічних і учнівських колективів таких спеціальних навчальних закладів України, як: Хустська школа-інтернат для слабочуючих дітей, Чернівецька школа-інтернат для глухих дітей, Підкамінська школа-інтернат для слабочуючих дітей, Криворізька школа-інтернат для глухих дітей, Кам'янець-Подільський навчально-реабілітаційний центр, Львівська школа Марії Покрови для глухих дітей.

Разом з ними проводили лекції, тренінги та дозвілєві заходи представники таких установ: лабораторія жестової мови Інституту спеціальної педагогіки НАПН України, Український католицький університет (м.Львів), Центр слухової реабілітації «Аврора», Кам'янець-Подільський університет.

Після вступного слова і відкриття Літнього інституту президентом Альянсу Александром Савченком, не гаючи, взялися до роботи.

Цьогорічному Інституту «пощастило» з погодою. «Небесна канцелярія» немов навмисне насала дощ, вітер і холод у перші три дні його роботи, на які були заплановані основні заходи: лекції, тренінги і презентації. Холодне море не манило, дощуляли вітер та дощ, тому ніщо не заважало зосередитись на таких серйозних речах, як лінгвістика української жестової мови, основи словесно-жестового перекладу, форми спілкування у школі і сім'ї, психологічні тренінги.

У майже екстремальних погодних умовах ці лекції викликали інтерес навіть у групи глухих, які приїхали на відпочинок з Москви. Вони з подивуванням слухали інформацію про дослідження ЖМ у Києві, із задрісто промовляючи: «У нас такого нет!»

Але згодом з кожним днем ставало все тепліше, дощ вщух, і діти, яких серед учасників Літнього інституту була переважна більшість, з радістю брали участь у різних дозвілєвих та розважальних програмах, які були заплановані за програмою на решту днів і проводились вже на березі моря та на літній площадці музичного «Колізею». Про це детальніше далі.

ЯК ТЕБЕ ЗВАТИ?

Саме з цього найпростішого запитання розпочинається будь-яке знайомство. Учасники Літнього інституту також не стали винятком. От тільки знайомство це було не за звичними законами словесного мовлення («Таня», «Дмитро», «Сашко» тощо), а за законами жестової мови під час лекції з досить складною назвою: «Концепт «жестове ім'я» у мовній культурі глухих».

Вразило те, як легко і невимушено діти і дорослі долучились до обговорення цієї теми. Виявилось, що у переважній більшості учнів, а також їхніх вихователів та директорів є своє жестове ім'я, про яке вони чудово обізнані, і знають, чому їх називають саме так. А тим з присутніх, хто ще не був досі «наречений», це ім'я стали придумувати всім залом. Із захвату сприйняв своє «найменування» завідувач кафедри Українського католицького університету Ростислав Шемечко: за свій чималенький зріст він отримав жестове ім'я «ВИСОКИЙ». Дівчата-студентки з його кафедри ніяквої під уважними поглядами залу, який колективно підшукував для них жестове ім'я. Тут учні шкіль дали волю власній спостережливості і фантазії, і ось уже всім дівчат «похрестили».

Президент Альянсу Олександр Савченко отримав змогу вибрати із запропонованих йому варіантів жестового імені: він погодився, що йому більше подобається жест «СЛУХОВИЙ АПАРАТ», що відображає зміст його основної роботи у Центрі «Аврора».

Цікаво, що, як з'ясувалось, у більшості керівників шкіл — жестове ім'я відповідне: «ДИРЕКТОР».

У ході обговорення виявилось також, що серед учасників є аж чотири

нечуючих особи з однаковим жестовим ім'ям, яке їм дісталось у спадщину від предків. Це представники родини Гориків з Чернівців: батько, мати і два сини-школярі.

Під все це жваве і невимушене обговорення працівники лабораторії жестової мови підвели наукову засаду, запропонувавши присутнім аналіз жестових імен за їх походженням. Все це сприймалось з великою зацікавленістю. Отже, перший крок у лінгвістику жестової мови зроблено!

СКЛАДНА НАУКА ПСИХОЛОГІЯ І ДАЛЕКА КАНАДА

Дітей відпустили на перерву, а дорослі продовжили працювати на психологічному тренінгу, який проводив Ростислав Шемечко. Розібратися у мотиваціях поведінки, знайти приховані від стороннього ока причини того чи іншого вчинку всі намагалися за допомогою наданих ним роз'яснень і схем. Потім у наступні дні дорослі учасники Літнього інституту ще не раз

збиралися для таких занять.

А по обіді вже разом з дівчатами дивились і слухали відеопрезентацію науковців лабораторії жестової мови — Наталії Адамюк та Лесі Лещенко, про їх тримісячне перебування у Канаді. Завдяки їх розповіді ця далека країна стала нам трохи ближче (інформація про це наукове відрядження нещодавно детально висвітлювалась на сторінках «НЖ»).

Цю розповідь разом з усіма слухали і гості, що приїхали до нас з Одеси: голова об'єднання УТОГ О.В. Бабін і директор обласного Центру культури та дозвілля УТОГ Г.Я. Гарипова.

А дощ за вікнами бібліотечного залу «Одісею» не вщухав, будинок здригався від поривів шаленого вітру, проте на це мало хто звертав увагу.

Мабуть, для підйому бойового духу М.А. Завойчинський оголосив, що завтрашній святковий ранок почнеться з підйому прапора біля адмінкорпусу.

Лариса Горик — активна учасниця семінару (праворуч).

ДЕНЬ КОНСТИТУЦІЇ

На небо позирали з надією — зранку дощу не було. Отже, всі — на підйом прапора! Вірніше, не одного, а одразу трьох прапорів: України, Білгород-Дністровського та ОРЦ «Одісей».

Ось так сюрприз: у цій урочистій церемонії візьме участь справжній сільський козак! Це генерал-отаман Чорноморського козацтва Анатолій Іванович Петько, який приїхав, щоб вручити козацьке посвідчення нещодавно прийнятому до їхніх лав О.В. Бабіну. У білосніжному кітелі і кашкеті з кокардою, він усім своїм виглядом надавав особливої значимості події. Під старт йому був і М.О. Завойчинський — у офіцерському

кітелі з бойовими нагородами.

І ось прапори замайорили на флагштоках. День розпочався — хоча й свято, а на нас чекає продовження розпочатої вчора роботи.

ПОРИНАННЯ У ЖЕСТОВУ МОВУ

Наступний крок до вивчення жестової мови було зроблено на лекції, яку також проводили науковці з лабораторії ЖМ. Називалась вона «Лінгвістичний курс поринання у жестову мову». У відповідності з новою сучасною методикою під час вивчення жестової мови забороняється вживати словесне мовлення, у спілкуванні панує тільки жестова мова. Таке «поринання», у першу чергу, відчули на собі юні студенти Католицького університету та їхні керівники, бо ж інші учасники Літнього інституту, на відміну від них, володіли ЖМ у тій чи іншій мірі. Вітім, для деяких керівників і вчителів шкіль ця тема стала також новою, бо прогалини у знаннях ЖМ у них досить відчутні.

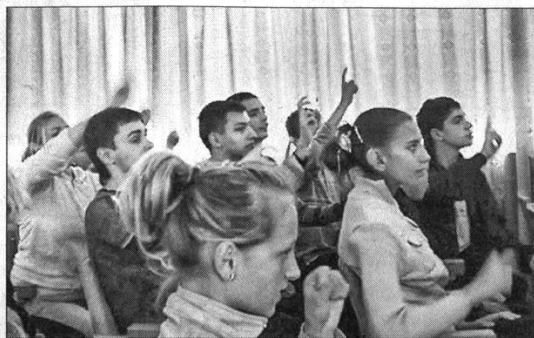
Почали з найпростішого — займенників. У москвичів одразу виникло запитання, а що це таке і як перекладається — местоимення.

А далі почалося найцікавіше! Виявляється, від найменшого поруху не те що руки, а навіть пальці передають дуже багато. Словами це передати важко — треба бачити. І знову нечуучі школярі активно включились у процес передачі знань, якими вони володіють спонтанно, неусвідомлено, змалечку спілкуючись на своїй рідній мові. А тепер і вони змогли переконатись, що їхня мова — це ціла наука. Деякі з цих юних учителів виявили справжні лінгвістичні здібності, чим заслужили схвальні відгуки з боку нечуучих науковців — Наталії і Лесі, які вели ці заняття. А як же передавати жестиами числа і, наприклад, такі словосполучення, як «один метр», «один кілограм», «один літр»? Діти навипередки відповідали, що в залежності від того, яке слово стоїть поруч з числівником, міра довжини чи ваги передається зовсім по-різному. Коли ж перейшли до жестів, які відображають назви осіб у родинних стосунках (мама, тато, син, донька тощо), до справи долучилися і старші члени сімейства Гориків.

Ось така захоплююча лінгвістика вийшла у підсумку.

(Далі буде).

Н. КАЛИНИЧЕНКО.

Байдухи серед учнів не було.

Прапори підняти!

На лінійці на честь підйому прапора у День Конституції.